

Vlaanderen
is ondernemen

**AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN**

**Clusterpact
Speerpuntcluster
Chemie en Kunststoffen
2017**

Inleiding

De Vlaamse regering keurde op 4 maart 2016 het besluit goed waarin de steun geregeld wordt voor innovatieclusters in Vlaanderen. De doelstelling van het clusterbeleid bestaat in het ontsluiten van onbenut economisch potentieel en de realisatie van competitiviteitsverhogingen bij Vlaamse ondernemingen via een actieve en duurzame samenwerking tussen actoren.

Het competitiviteitsprogramma van de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen werd op 27 oktober 2016 positief beoordeeld. Voor de faciliterende rol van de clusterorganisatie werd door het Agentschap Innoveren en Ondernemen een steunovereenkomst voor 3 jaar opgemaakt ten bedrage van maximaal € 500.000/jaar (HBC.2016.0413). Deze steunovereenkomst wordt na tussentijdse evaluaties verlengd tot maximum 10 jaar.

In het besluit Vlaamse regering wordt eveneens aangegeven dat met de geselecteerde clusterorganisaties van de speerpuntclusters een clusterpact zal worden afgesloten. In het clusterpact worden de engagementen vastgelegd van alle partners, zowel ondernemingen, kennisinstellingen en de overheid ter **ondersteuning van de uitrol van het competitiviteitsprogramma van de speerpuntcluster**.

Het clusterpact wordt **jaarlijks geactualiseerd** op basis van het jaarplan van de cluster.

Het nakomen van de afspraken, en behalen van doelstellingen wordt gemonitord en jaarlijks geëvalueerd.

Artikel 1. Opsomming alle deelnemende partijen – vertegenwoordigers van de triple helix

1. Minister Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse regering, handelend binnen zijn hoedanigheid en zijn bevoegdheden binnen de Vlaamse Regering;
2. Minister Muyters van Werk, Economie, Innovatie en Sport handelend binnen zijn hoedanigheid en zijn bevoegdheden binnen de Vlaamse Regering;
3. Dhr. Bernard De Potter, Administrateur Generaal bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

hierna 'De Vlaamse overheid' genoemd

4. Speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen, vertegenwoordigd door Jan Van Havenbergh in zijn functie van algemeen directeur en dhr. Frans Dieryck in zijn functie van voorzitter van CATALISTI vzw;

hierna "clusterorganisatie" genoemd en ook optredend als vertegenwoordiger van de ondernemingen, de kennisinstellingen en andere organisaties die lid zijn van het cluster

Artikel 2. Tijdsduur en actualisering van het clusterpact

Het clusterpact wordt opgemaakt voor een periode van maximaal 10 jaar. Dit is de maximale periode dat de clusterorganisatie financiering kan bekomen als innovatiecluster (GBER art. 27). Indien de speerpuntclusterwerking vroegtijdig wordt stopgezet, komen ook de afspraken van dit clusterpact te vervallen.

Het clusterpact wordt minimaal **jaarlijks geactualiseerd** op basis van het jaarplan van de cluster. Bij de jaarlijkse actualisering van het clusterpact kunnen steeds nieuwe partijen toetreden, of bestaande partijen uittreden.

Artikel 3. Niet-afdwingbaarheid, inspanningsverbintenis

Het clusterpact is een inspanningsverbintenis en geen resultaatsverbintenis tussen de deelnemende partijen.

De partijen komen overeen dat de afspraken niet in rechte afdwingbaar zijn.

De partijen engageren zich ertoe om, met wederzijds respect, gedurende de tijdsduur van het clusterpact, samen te werken aan de succesvolle uitvoering ervan.

De verwijzing in dit clusterpact naar projecten, waarvoor financiering van de Vlaamse overheid gevraagd zal worden, mag niet geïnterpreteerd worden als een engagement tot financiering (vb. Interreg en andere).

Artikel 4. Afspraken

1. Geormerkte middelen ter ondersteuning van activiteiten uit het competitiviteitsprogramma

Er worden middelen uit het Hermesfonds geormerkt (cfr. begrotingsopmaak 2017) voor de uitvoering van projecten, uitgezonderd de projecten passend in het reguliere steuninstrumentarium van agentschap innoveren en ondernemen.

De kpi's direct gerelateerd aan de omvang van de geormerkte middelen, zijn opgenomen in bijlage 1, waarbij de streefwaarden jaarlijks voor het einde van het voorafgaande werkingsjaar geactualiseerd worden in functie van de beschikbare geormerkte middelen.

Projectportfolio voor het werkjaar 2017

Op moment van opmaak van het clusterpact voorziet de speerpuntcluster onderstaande projecten voor het werkjaar 2017 binnen het competitiviteitsprogramma. De opgegeven bedragen voor projectbudget en -subsidie zijn indicatief als ook de opgegeven projecttypes. Om voor subsidie in aanmerking te kunnen komen, dienen de projecten te voldoen aan de vereisten van het financieringskanaal. Afhankelijk van het finale project zal dan ook telkens het meest geschikte ondersteuningskanaal gezocht worden (geormerkte middelen, reguliere subsidieprogramma's van het Agentschap Innoveren en Ondernemen of derden).

Innovatieprogramma	Projectnaam	Project type	Geschat projectbudget in keuro*	Geschatte subsidie in keuro*
Renewable Chemicals	SweetEST	ICON	1250	1000
Process Intensification	PIF	ICON	1000	750
Renewable Chemicals	ATOL	ICON	1300	1000
Sidestream Valorisation	Membraantechnologie	ICON/O&O	1000	750
Sidestream Valorisation	Co-innovation	Haalbaarheids studie	100	40
Renewable Chemicals	Biowax 2	ICON/O&O	500	250
Renewable Chemicals	Biowax 2	pilot	1000	250
Advanced sust. Products	Hybrid Mould	ICON/COOPlus	500	350
Sidestream Valorisation	PUREnext	ICON of O&O	750	500
Sidestream Valorisation	Plastics to Chemicals	HB+ICON/COO PPlus	1000	750
Sidestream Valorisation	Plastics to Chemicals	demo-piloot	2000	400
Advanced sust. Products	PVPVC	COOPLUS	750	500
Sidestream Valorisation	Zwavel loog	ICON	1250	1000
BIG-C	CCUHEXADI		1000	600
Renewable Chemicals	ALROPI	O&O	700	400
Sidestream Valorisation	Polymer Upcycling	O&O of haalbaarheid	400	200
Sidestream Valorisation	monocarpet	O&O	600	300
Sidestream Valorisation	Ontinkten	O&O		
Process Intensification	Solvent filtratie	ICON	1000	600
Renewable Chemicals of Advanced Sustainable Products	Biopoltex	ICON of CoopPlus		
Advanced sust. Products	recycase			
Advanced sust. Products	trackwin			

Hefboomwerking : Hier tonen de triple helix partners elk aan hoe ze hun middelen aligneren met de door de cluster gedefinieerde thema's.

In 2017 zal de hefboomwerking verder gedefinieerd worden voor komende jaren in overleg met de clusterorganisatie, de clusterleden (via de clusterorganisatie) en het Agentschap Innoveren en Ondernemen, inclusief de wijze om deze hefboomwerking te meten en kwantitatief weer te geven. Een eerste aanzet voor de hefboomwerking is opgenomen in bijlage 2.

Met de gerealiseerde hefboomwerking op jaarbasis zal rekening gehouden worden bij de jaarlijkse bepaling van geormerkte middelen. Voor de geormerkte middelen wordt jaarlijks, voor 15 november, een planning van projecten voorgelegd.

Er wordt het engagement genomen om jaarlijks, in 2017, 2018 en 2019 geormerkte middelen te voorzien voor de gesteunde speerpuntclusters. Bij positieve evaluatie zullen ook voor de volgende periodes geormerkte middelen toegekend worden, gezien de tijdschhorizon 10 jaar bedraagt.

2. Hinderpalen voor realisatie economische meerwaarde

De clusterorganisatie zal in 2017 een procedure opstellen om de hinderpalen of knelpunten bij de uitvoering van het competitiviteitsplan, en dus de realisatie van de vooropgestelde economische meerwaarde, te identificeren. Bij jaarlijkse evaluatie van het clusterpact zullen deze hinderpalen of knelpunten, alsook mogelijke oplossingen besproken worden. In geval deze oplossingen concreet engagement vereisen van bedrijven, kennisinstellingen, overheid of andere actoren, kunnen wenselijke en realistische tussenkomsten bij de jaarlijkse actualisering opgenomen worden in het clusterpact. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar tussenkomsten van de Vlaamse overheid.

Als de hinderpalen of knelpunten een relatie hebben met de transitieprioriteiten Industrie 4.0 en/of Circulaire Economie aspecten, zal in overleg met de transitie managers bekeken worden welke oplossingsgerichte actie kan opgenomen worden, binnen de middelen en het mandaat van de transities. Als voorbeeld kan bekeken worden in hoeverre het relevant en mogelijk is om instrumenten als regelluwe zones of experimenteerruimtes op te zetten. Het samenbrengen van de nodige expertise (o.a. binnen Vlaamse overheid en vanuit bestaande netwerken aangevuld met nodige relevante externe expertise al dan niet vanuit partners) kan daarbij worden opgenomen door de transitie managers.

Volgende hinderpalen werden reeds geïdentificeerd, waarrond in 2017 gewerkt zal worden:

1. Het ontbreken van een instrument ter ondersteuning van piloot- en demoprojecten, in het bijzonder vanuit het Agentschap Innoveren en Ondernemen
Het Agentschap Innoveren en Ondernemen engageert zich om de ondersteuningsmogelijkheden voor piloot- en demoprojecten te onderzoeken, dit in afstemming met de noden bij de speerpuntclusters.
2. Mogelijkheid tot deelname als partner in projecten vanuit de clusterorganisatie van organisaties als BioBased Europe Pilot Plant.
Het Agentschap Innoveren en Ondernemen engageert zich om de mogelijkheden hiertoe verder te onderzoeken, waar relevant zal dit in samenwerking zijn met andere overheidsorganisaties.
3. Mogelijkheid om grensoverschrijdende innovatieprojecten te steunen met middelen uit eigen regio's en met aandacht voor de administratieve processen
Additioneel aan de afspraken die opgenomen zijn in onderdeel 3 van dit artikel op het vlak van het aantrekken van projecten in Europese initiatieven, zal het agentschap met in eerste instantie de andere regio's in België deze hinderpaal bespreken.

3. Front-office functie voor agentschap Innoveren en Ondernemen

De speerpuntcluster is één van de belangrijke partners van het agentschap. Om dit te benadrukken in de externe communicatie zal gebruik gemaakt worden van een "gecombineerd logo" dat in afstemming tussen de speerpuntcluster en communicatiedienst van het agentschap ontwikkeld wordt. De richtlijnen voor gebruik van het logo worden beschreven in "communicatierichtlijnen_clusters" te vinden op <http://www.vlaio.be/artikel/nuttige-documenten> .

Het agentschap zal ervoor zorgen dat de speerpuntcluster al de nodige informatie ter beschikking heeft over steunmaatregelen om deze informatie te kunnen delen met de ledenbedrijven.

Voor het aantrekken van projecten in Europese initiatieven (Horizon 2020, ERAnetten, Interreg, ...) werden volgende afspraken gemaakt tussen het agentschap en de speerpuntcluster:

1. Via de inzet van de programma's van het agentschap Innoveren en Ondernemen in diverse netwerken kunnen leden van de clusterorganisaties steun krijgen voor hun aandeel binnen grensoverschrijdende projecten. Dit omvat Eureka, Art 185 netwerken, ECSEL en ERA-NET initiatieven.

De clusterorganisatie zal zich in geval van voor de cluster relevante oproepen, inzetten om de clusterleden te stimuleren voor uitvoering van projecten met steunverlening via het Agentschap Innoveren en Ondernemen als volgt:

- *Engagement korte termijn: maximaal gebruik maken van de bestaande netwerken:*
 - Het agentschap zal de clusterorganisatie op de hoogte stellen van de portfolio netwerken waaraan het deelneemt, inclusief het overzicht van de geplande oproepen.
 - De clusterorganisatie zal waar relevant gebruik maken van deze lopende netwerken om leden te stimuleren voor deelname aan internationale projecten.
 - De clusterorganisatie zal de leden informeren over de mogelijkheden, met doorverwijzing naar de medewerkers van het agentschap voor meer specifieke informatie.
 - *Engagement lange termijn. Afstemmen van de portfolio in functie van de noden bij de cluster:*
 - De clusterorganisatie zal bij de leden peilen naar specifieke interesse voor onderwerpen waarbinnen internationale samenwerking gezocht wordt en het agentschap hiervan op de hoogte stellen.
 - Het agentschap zal de clusterorganisatie proactief op de hoogte stellen van nieuwe netwerken die bij de commissie overwogen worden, zodat de clusterorganisatie netwerken kan identificeren waaraan zij wensen mee te werken.
 - Het agentschap zal op basis van de informatie verstrekt door de cluster zijn keuze voor toetreding aanpassen waar mogelijk om netwerken beschikbaar te maken die een toegevoegde waarde hebben voor de thema's van de cluster.
 - Als algemene beleidslijn stapt het agentschap enkel in netwerken waarbinnen kan samengewerkt worden met een intermediaire organisatie. Een beslissing om in nieuwe netwerken te stappen in functie van de noden van een cluster gaat dan ook samen met een inzet van de clusterorganisatie zo'n rol op te nemen. Een betrokkenheid in een netwerk impliceert vooral rekruteren van projecten en actieve participatie in informatiedoorstroming naar de leden.
2. Via NCP kunnen clusterleden geïnformeerd en begeleid worden voor deelname aan de subsidieprogramma's van de Europese Commissie. De NCP-functie wordt waargenomen door een samenwerkingsverband tussen het Agentschap Innoveren en Ondernemen en het FWO.

De clusterorganisatie zal zich inzetten om de informatiedoorstroming naar de leden zo vlot mogelijk te laten verlopen en de leden stimuleren om gebruik te maken van de bestaande begeleiding om projecten in te dienen bij de voor de cluster relevante programma's van de Europese Commissie.

Na publicatie van de nieuwe werkprogramma's in 2017 zal het agentschap en de clusterorganisatie een overleg organiseren om op basis van deze werkprogramma's verdere afspraken te maken over samenwerking, over bijv. informatiedoorstroming, gezamenlijk of afgestemde communicatie naar de clusterleden, doorverwijzen, ...

3. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen biedt, via de deelname aan het Enterprise Europe Network, begeleiding aan voor bedrijven en clusterorganisaties voor tech transfer, samenwerking en andere.

De clusterorganisatie zal onderzoeken of gebruikt gemaakt kan worden van de diensten van het EEN-netwerk om de leden aan te zetten te internationaliseren van hun business activiteiten.

4. Inzet in transitieprioriteiten in Vlaanderen

Dit onderdeel beschrijft de samenwerking van de speerpuntcluster met de transitieprioriteiten zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering in haar Visie 2050. Er wordt op hoofdlijnen beschreven op welke manier de clusterorganisatie kan samenwerken met de transities Industrie 4.0 en Circulaire Economie met als belangrijkste doelstelling deze transversale prioriteiten een plaats te geven in de werking van de speerpuntcluster. Als uitgangspunt wordt daarbij gehanteerd dat, voor zover mogelijk én relevant, Industrie 4.0 en Circulaire Economie zo geïntegreerd mogelijk worden aangebracht door de transitie managers en eveneens zo geïntegreerd mogelijk tot uitvoering wordt gebracht binnen de clusterwerking.

De verdere concretisering van deze hoofdlijnen tot concrete acties voor 2017 zijn als bijlage 3 opgenomen bij het clusterpact. Deze bijlage wordt op jaarlijkse basis, na de jaarlijkse evaluatie van het clusterpact en eventuele bijsturing door de clusterorganisatie en in onderlinge afstemming met de transitie managers, geactualiseerd. Er zal op regelmatige basis een overleg met de transitie managers plaatsvinden.

Samenwerking op hoofdlijnen:

- Overzicht van projectportfolio en inzoomen op 1 of max. 2 frontrunner projecten
Minimum één keer per jaar wordt de projectportfolio van de clusterorganisatie gescreend en wordt er, samen met de transitie managers, geanalyseerd in welke projecten een circulaire economie- en/of industrie 4.0 aanpak aan bod komt. De screening voor werkingsjaar 2017 is bijgevoegd in bijlage 3 van dit clusterpact.

Op basis van deze eerste screening wordt jaarlijks een tweetal projecten geselecteerd als frontrunnerprojecten. Rond elk frontrunnerproject wordt een actieve samenwerking en communicatie opgezet die tot doel heeft voor de leden van de speerpuntcluster, en mogelijk ook voor een breder publiek, te tonen wat de mogelijkheden en opportuniteiten zijn van waardecreatie bij toepassing van een Industrie 4.0 en Circulaire Economie aanpak, én om de clusterorganisatie als thought leader op dit domein naar voor te schuiven. Deze selectie en de hierbij horende communicatie is uiteraard afhankelijk van de confidentialiteitsregels. Bij deze communicatie zal expliciet naar de Clusterorganisatie en haar werking en toegevoegde waarde gerefereerd worden.

- Van het creëren van awareness naar het verdiepen van kennis van de clusterleden rond Industrie 4.0 en Circulaire Economie
In functie van het gemiddelde kennisniveau van de clusterleden over de transitiethema's Industrie 4.0 en Circulaire Economie wordt bekeken welke opleidingsvorm(en) het best ingezet worden om het kennisniveau van de lidbedrijven te verhogen. Dit kan gaan van een brede toelichting rond de transitiethema's (awareness creatie), over de organisatie van een inspirerende workshop welke tot doel heeft de lidbedrijven te inspireren om verdere actie te nemen (verdieping) tot het vastpakken van een aantal projecten en het ambitieniveau van deze projecten verder op te rekken.

Het opzetten van een opleidingsvorm, onder eender welke vorm, gebeurt steeds op initiatief en in organisatie van de clusterorganisatie. De opbouw en inhoud wordt opgemaakt en uitgerold in onderling overleg met de transitie manager(s).

- Actieve opname van de netwerkfunctie

Het opnemen van de netwerkfunctie kan zowel gebeuren door de transitie managers als door de speerpuntcluster. De transitie managers kunnen vanuit hun uitgebreide kennis van het veld en de spelers rond de transitiethema's mogelijk relevante nieuwe samenwerkingen detecteren, doorverwijzen (van en naar de speerpuntcluster), kennis en expertise inbrengen van hun netwerk,... De speerpuntcluster kan de netwerkfunctie opnemen door het aanbrengen van concrete best practices en deze actief te delen onder de vorm van een interview, toelichting, ...

5. Afstemming met FIT

FIT erkent de clusterorganisatie als centraal aanspreekpunt voor innovatie in duurzame chemie en kunststoffen in Vlaanderen. De clusterorganisatie erkent FIT als centrale actor in de internationalisering van de Vlaamse economie.

Zowel bij FIT als bij de clusterorganisatie wordt een single point of contact (SPOC) aangesteld die een efficiënte info-uitwisseling en contacten garandeert. Voor FIT is dit Isabel De Beenhouwer. Voor de clusterorganisatie is dit Tine Schaerlaekens.

Beide partners communiceren over de aangegane engagementen naar hun leden/klanten en stakeholders en vermelden de partner in hun communicatie. Indien FIT medewerking verleent aan een actie van de clusterorganisatie, dan wordt FIT als volwaardige partner op de communicatie vermeld. Indien de clusterorganisatie medewerking verleent aan een actie van FIT of in gezamenlijke actie, dan vermeldt FIT de clusterorganisatie als volwaardige partner.

Indien de clusterorganisatie communiceert via de media over internationaal ondernemen (export, internationalisering, buitenlandse investeringen) wordt FIT op voorhand ingelicht over de inhoud van de communicatie. Er wordt daarbij zoveel mogelijk gestreefd naar gezamenlijke communicatie.

De clusterorganisatie engageert zich tot volgende inbreng ter ondersteuning van FIT-activiteiten:

- bestaande kennis over de Vlaamse cluster en bedrijven delen;
- operationele medewerking met betrekking tot internationalisering vanuit Vlaanderen of aantrekken van investeringen/aan promotie van het Vlaamse economisch weefsel;
- overleg en samenwerking.

FIT engageert zich tot volgende inbreng ter ondersteuning van de speerpuntcluster en de ledenbedrijven:

- samenwerking met clusters/clusterbedrijven in buitenland;
- versterken van de cluster en de ledenbedrijven.

De meer gedetailleerde afspraken over bovengenoemde inbreng zijn opgenomen in bijlage 4.

De activiteiten van de clusterorganisatie zullen complementair zijn aan die uitgevoerd in het kader van het structurele partnerschap met essenscia.

6. Afstemming met WSE

Om competitieve groeivoordelen in een kennisgedreven economie te realiseren, is eveneens een gerichte focus op competenties noodzakelijk. Competenties spelen een belangrijke rol in het ondersteunen van de verdere ontwikkeling van de cluster. De beschikbaarheid van de nodige competenties en vaardigheden en voldoende gekwalificeerde en wendbare werknemers kan een sterke katalysator zijn voor de cluster.

Daarom is het belangrijk om snel te kunnen anticiperen op de dynamiek van de arbeidsmarkt en flexibel in te spelen op de noden die zich op dit vlak in de cluster zullen voordoen.

De cluster zal daarom een antennefunctie uitbouwen waarbij de info om mogelijke toekomstige competentienoden, die het gevolg zijn van innovaties in de cluster, te capteren en door te verwijzen naar de daarvoor geschikte organisatie. Binnen de brede sector van de chemie en de kunststoffen, zijn er immers reeds twee organisaties die actief zijn rond competentienoden: enerzijds de sectorfederatie essenscia en anderzijds Covalent, het vormingsfonds voor arbeiders en bedienden van de sector. Via hen kunnen bestaande partnerschappen met opleidingsactoren zoals Syntra Vlaanderen en VDAB, daar waar nodig aangepast of versterkt worden.

Om de antennefunctie op te volgen wordt er een 1 maal per jaar een overleg gepland met het departement WSE.

Tijdens dit overleg wordt door de clusterorganisatie een toelichting gegeven bij lopende en geplande projecten en activiteiten met focus op mogelijke competentienoden. Vanuit WSE wordt toelichting gegeven over nieuwe of gewijzigde afspraken met sectororganisaties die raakvlakken hebben met de clusterorganisatie, alsook over nieuwe of gewijzigde afspraken met VDAB, Syntra Vlaanderen of andere organisaties van belang voor het opnemen van acties voor het invullen van competentienoden in de speerpuntcluster.

Artikel 5. Opvolging clusterpact

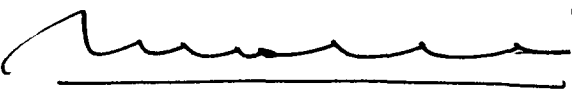
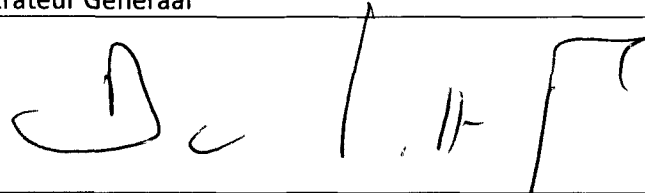
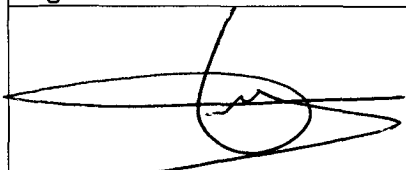
Door de clusterorganisatie wordt minstens 1 keer per jaar een opvolgvergadering georganiseerd met de deelnemende partijen van het clusterpact om de gemaakte afspraken op te volgen naar voortgang en bijsturing.

Waar nodig kunnen thema- of actiegerichte werkgroepen worden opgericht. Hierbij wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de aanwezige expertise binnen de deelnemende partijen.

De opvolging van het clusterpact is nauw verweven met de opvolging van de steunovereenkomst (HBC2016.0413), waarvan de gedefinieerde indicatoren in bijlage 5 opgenomen zijn.

Artikel 6. Overzicht namen met handtekeningen van alle partijen

Minister Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse regering,	
Dhr. Geert Bourgeois	
	
Minister Muyters, minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport	
Dhr. Philippe Muyters	
	
Namens Agentschap Innoveren en Ondernemen	
Dhr. Bernard De Potter, Administrateur Generaal	
	
Namens de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen	
Dhr. Jan Van Havenbergh Algemeen directeur	Dhr. Frans Dieryck Voorzitter
	

Het origineel van het ondertekende clusterpact zal gedurende de looptijd door het agentschap innoveren en ondernemen worden bewaard. Iedere partij zal een kopie ontvangen.

Bijlage 1: KPI's geormerkte middelen

	2017	2018*	2019*	Cumulatief/ gemiddeld
KPI-C1: aantal gesubsidieerde projecten	8	8	9	25
KPI-C2: totaal toegekende subsidies (M€)	9,7	9,7	10,3	29,6
KPI-C3: aantal bedrijfspartners in de gesubsidieerde projecten	22	22	28	72
KPI-C4: aantal samenwerkingen tussen onderzoekspartners	15	15	12	43
KPI-C5: cofinanciering van bedrijven in de gesubsidieerde projecten in M€	1,6	1,6	9,4	12,7
KPI-C6: cofinanciering van bedrijven in de gesubsidieerde projecten in %	15	15	48	26
KPI: Hefboomwerking:				
KPI-O11 : Aantal gerealiseerde waardeketens (product niveau)**	8	12	12	32
KPI-O8 : Aantal gesteunde investeringsdossiers	1	1	2	4

* Streefwaarden zoals opgenomen in de speerpuntclusteraanvraag (versie 30 maart 2016).

** Het realiseren van de streefwaarden bij deze indicatoren gaat uit van een geormerkte subsidiebudget van 10 miljoen euro per jaar voor projecten van de Speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen, eventueel deels in competitie met andere speerpuntclusters.

DEFINITIES:

KPI-C1: aantal gesubsidieerde projecten

Aantal projecten dat gesubsidieerd wordt met de geormerkte middelen.

KPI-C2: totaal toegekende subsidies (M€)

De omvang van de toegekende subsidie van de geormerkte middelen in miljoen euro.

KPI-C3: aantal bedrijfspartners in de gesubsidieerde projecten

Aantal unieke bedrijfspartners in het desbetreffende werkingsjaar goedgekeurde projecten

KPI-C4: aantal samenwerkingen tussen onderzoekspartners

Het aantal samenwerkingen tussen onderzoekspartners in het desbetreffende werkingsjaar goedgekeurde projecten. Voor de kennisinstellingen is een onderzoekspartner gedefinieerd op het niveau van de onderzoeksgroep.

KPI-C5: cofinanciering van bedrijven in de gesubsidieerde projecten in M€

Het eigen aandeel van de bedrijven in de projectbegroting van de het desbetreffende werkingsjaar goedgekeurde projecten in miljoen euro.

KPI-C6: cofinanciering van bedrijven in de gesubsidieerde projecten in %

Het eigen aandeel van de bedrijven in de projectbegroting van de het desbetreffende werkingsjaar goedgekeurde projecten in percentage.

KPI: Hefboomwerking

De omvang additioneel verworven middelen (keuro) voor de uitvoering van het competitiviteitsplan ten opzichte van geormerkte middelen in desbetreffend werkingsjaar. Het betreft hier de omvang van de subsidie van goedgekeurde projecten van de clusterorganisatie of de clusterleden, passend binnen het competitiviteitsplan en (mede) als gevolg van de clusterwerking.

Voor de projecten in te dienen in 2017 worden volgende indicatoren gegeven (cfr. subsidieovereenkomst HBC.2016.0413):

- KPI-O11 : Aantal gerealiseerde waardeketens (product niveau)
- KPI-O8 : Aantal gesteunde investeringsdossiers

Bijlage 2: Hefboomwerking

Dit is een aanzet tot overleg rond mogelijke hefboomwerking vanuit de Speerpuntcluster CATALISTI, zoals verwacht in het clusterpact tussen de overheid (Kabinet Innovatie en Economie en het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen) en CATALISTI. In 2017 zal de hefboomwerking verder gedefinieerd worden voor de komende jaren in overleg met de clusterorganisatie, de clusterleden (via de clusterorganisatie) en het Agentschap Innoveren en Ondernemen, inclusief de wijze om deze hefboomwerking te meten en kwantitatief weer te geven.

Hefboomwerking vanuit de Clusterorganisatie zelf:

- Basiswerking gerichte hefboomwerking: In eerste instantie zal hier geen focus aan gegeven worden. Prioriteit is de vanuit de Cluster verworven werkmiddelen maximaal te laten renderen voor de bedrijven en de regio. De Europese opportuniteiten die betrekking hebben op steun voor basiswerking zullen opgevolgd en geëvalueerd worden en indien opportuun, benut worden
- Europese projectmiddelen ten voordele van de ledenbedrijven en de ledenkennisinstellingen: samen met de leden, actief lobbyen en informeren rond alle soorten Europese projectactiviteiten. Dit gaat van het trachten te sturen en lobbyen in vehikels zoals SPIRE, BBI, Horizon 2020, e.a., het hierover informeren naar de leden maar ook indien interesse van leden, het actief ondersteunen om een slaagkans evaluatie te maken en een deel van het proces te helpen ondersteunen. Gerelateerd aan KPI 2 (Aantal gesteunde Europese projecten) in de subsidieovereenkomst.
- Hefboomeffect van de CATALISTI-dienstverlening op ledenbedrijven en kennisinstellingen lid van CATALISTI: inherent aan de werking van CATALISTI: door bepaalde leden een accountmanager ter beschikking te stellen (zowel bedrijven als kennisinstellingen) is de clusterorganisatie in staat om naast initiatie van innovatieprojecten ook op grond van de basiswerking meerwaarde voor de leden te genereren die ook voor Vlaanderen een economische meerwaarde levert (zie later)

Hefboomwerking vanuit de bedrijven:

- In een innovatie gedreven cluster zoals CATALISTI zullen CATALISTI-innovatieprojecten een belangrijke driver zijn om meerwaarde voor de regio te leveren. In ieder project wordt extensief beschreven wat het hefboomeffect van dit project is, zowel op het gebied van onderzoeksinspanningen (€ en VTE), investeringen als omzetverwachtingen.
- Naast direct project gerelateerde hefboomeffecten zijn er ook indirecte effecten
 - Basiswerking gerelateerd: vanuit het accountmanagement per bedrijf worden een operationele en strategische ondersteuning aangeboden die een hefboomwerking op de economische activiteit zal hebben:
 - CATALISTI-gerelateerde O&O of andere projecten unilateraal: investeringen, onderzoeksactiviteiten, octrooien, omzet generatie en samenwerkingsactiviteiten (impact op 3rd party omzet/business). Hier kunnen bedrijven, indien zij toestemming willen geven, enkel indicatieve gegevens ter beschikking stellen. Deze gegevens kunnen echter moeilijk, zoals in de template gevraagd wordt, op jaarbasis of gerelateerd aan een korte tijdsperiode gegeven worden maar communicatie van wat beschikbaar is zal geëvalueerd worden.
 - CATALISTI-gerelateerde O&O of andere projecten, bilateraal met (aangebrachte) bedrijven: investeringen, onderzoeksactiviteiten, octrooien, omzet generatie en samenwerkingsactiviteiten (impact op 3rd party omzet/business) geven eveneens een indicatie van het hefboomeffect. Gezien het vertrouwelijkheidsgehalte van innovatie resultaten zullen we zoveel resultaten aanleveren als mogelijk. Bij grotere investeringen zal dit samenhangen met brede publicatie van de bedrijven. Zowel

technische als commerciële succesverhalen zijn meestal niet binnen een tijdsbestek van 1 jaar te vatten.

- CATALISTI Strategie gerelateerd: bedrijfs- en/of sector initiatieven en activiteiten die in lijn liggen met de CATALISTI-doelstellingen en strategische topics. Dit kan variëren van onderzoeksinitiatieven (regionaal en Europees), investeringen, uitbreidingen, acquisities, consolidaties, behoud van tewerkstelling tot nieuwe vestigingen. Ook hier is publicatie afhankelijk van de good will van de bedrijven, en mogelijks beperkt tot de officiële bedrijfscommunicatie.

Hefboomwerking vanuit kennisinstellingen:

- Basiswerking ondersteunend: extended team. Binnen CATALISTI is een overeenkomst met alle Kennispartners om minimaal 0,2 vte/jaar bij de basiswerking te betrekken. Deze inzet leidt tot een gezamenlijke strategieontwikkeling met als hoofddoel een afstemming en “oplijning” van onderzoeks- en ontwikkelingscompetenties met de bedrijfsnaden. Deze geconcentreerde basiswerking leidt tot bedrijfs- en kennisinstelling samenwerking van bij de oorsprong.
- Multiplicatie innovatieprojecten: valorisatie eigen gecreëerde IP (inschatting): de CATALISTI-projecten, geïnitieerd door en ten behoeve van de bedrijven levert, in functie van het projecttype, kennis, competentie en IP voor de kennisinstellingen. Deze kennis en IP kan naast de directe valorisatie bij de partnerbedrijven ook leiden tot eigen valorisatie. Deze valorisatie kan in sommige gevallen nood hebben aan eigen vervolgbasisonderzoek (SBO) of eigen valorisatieonderzoek met IOF-middelen. Het hefboomeffect op basis van de in CATALISTI gecreëerde kennis kan gerapporteerd worden.
- CATALISTI-gerelateerd onderzoek, uitgevoerd door de kennisinstellingen en gefinancierd via steunmechanismen van IOF, het Agentschap Innoveren en Ondernemen of FWO (al dan niet “gecoacht” door CATALISTI): gezien het open karakter van deze kanalen kunnen en willen de kennisinstellingen geen ex ante middelenallocatie gelieerd aan CATALISTI nastreven. Wel zal op basis van de bedrijfsinteresse in bepaalde strategische of interessante CATALISTI-topics, met ook een wetenschappelijke uitdaging, de aantrekking voor de kennispartners groot genoeg zijn om de nodige middelen en competenties of competentie opbouw op te zetten. Deze bottom-up middelen en competentie kunnen vrij eenvoudig gerapporteerd worden door de projecten en middelen die een directe of indirecte onderbouw vormen voor CATALISTI-thema's aan te leveren.
- Perifeer onderzoek en implementatie van onderzoek op basis van interactie met de basiswerking, (bijvoorbeeld economische studies over de sector, over de impact van disruptieve technologieën, studies over invloed product(ie) verandering op de omgeving of de demografie, ed.). Vanuit de basiswerking, op basis van door het team opgebouwde eigen competentie en vanwege het beheren van een actief netwerk, kunnen de kennispartners strategisch, economisch en maatschappelijk onderzoek initiëren en uitvoeren dat nadien door CATALISTI kan geïmplementeerd worden. Zowel de directe onderzoeksimpact (projecten) als de economische impact bij implementatie kunnen gerapporteerd worden.

Bijlage 3: Transitieprioriteiten projecten en concrete acties 2017

1. Lijst met projecten waar Industrie 4.0 en Circulaire Economie aan bod komt.

Circulaire Economie

- PROFIT
- PURE
- SYMBIOSE
- BLUECHEM
- ALFIBOND

Beschrijving van de projecten zijn beschikbaar op www.catalisti.be.

Er zijn nog geen specifieke projecten op het vlak van Industrie 4.0.

2. Geselecteerde frontrunner projecten vanuit de projectportfolio

Circulaire Economie:

- PROFIT (ICON-project)
- ALFIBOND (coöperatief project)

Gezien bovenstaande projecten (deels) via het O&O-bedrijfskanaal gesubsidieerd worden, is de opgedane kennis niet vrij beschikbaar. Er dient verder met de projectconsortia bekeken te worden hoe en wat over het project gecommuniceerd kan worden.

3. Van het creëren van awareness naar het verdiepen van kennis van de clusterleden rond IN 4.0 en CE

De clusterorganisatie zal in 2017 exploreren welke noden en behoeften er zijn op het vlak van Industrie 4.0 bij de lidbedrijven, waarbij in eerste instantie de focus op programma Procesintensificatie zal liggen. Hiertoe zal in maart 2017 een exploratieve workshop met de lidbedrijven georganiseerd worden, op basis waarvan relevante vervolgacties en doelstellingen, in afstemming met de transitie-manager, verder gedefinieerd worden.

Samenwerking met Vlaanderen Circulair zal in eerste instantie focussen op het programma Valorisatie van Nevenstromen. Tijdens de Open Consortium Meeting (OCM) op 19 april zal de transitie-manager de visie en aanpak vanuit de transitie toelichten aan de clusterleden. Mede op basis van de feedback van de clusterleden in deze workshop, zullen, in afstemming met de transitie-manager, relevante verdere vervolgacties en doelstellingen gedefinieerd worden.

BIJLAGE 4: Gedetailleerde afspraken FIT en de speerpuntcluster

Inbreng clusterorganisatie ter ondersteuning van FIT-activiteiten

1. Bestaande kennis over de Vlaamse cluster en bedrijven delen

- Informatie over de speerpuntcluster aanbrengen voor FIT marketing mix (brochures, presentaties, missies, ...) wanneer de vraag zich stelt.
- Afstemming met FIT over internationale branding – luik versnelling sustainable resources, materials and chemistry – meerjarige internationaliseringsstrategie Vlaanderen versnelt! Deze afstemming zal gebeuren binnen het traject van het EFRO-project Vlaanderen versnelt! (periode mei 2017- april 2019).
- Engagement van de cluster in de uitvoering van de acties binnen de versnelling sustainable resources, materials and chemistry – meerjarige internationaliseringsstrategie Vlaanderen versnelt! (periode 2017-2021).
- Informatiesessies aanbieden aan binnenlands en buitenlands netwerk van FIT over cluster (in kader van opleiding, jaarlijkse terugkeer): analyses maken vanuit een SWOT over de sterktes van de speerpuntcluster en deze vertalen naar opportuniteiten.
- Meewerken aan kloofanalyses (in kader van strategie aantrekken buitenlandse directe investeringen) wanneer de opportuniteit zich stelt¹:
 - Clusters in buitenland analyseren en opportuniteiten signaleren.
 - Gaps in eigen cluster identificeren.
 - Verspreiden van de kennis verworven uit de gapanalyse in de eigen sector (dit om Vlaamse bedrijven de kennis over opportuniteiten te verstrekken alvorens naar buitenlandse bedrijven wordt gezocht om de kloof (gap) in te vullen).

2. Operationele medewerking met betrekking tot internationalisering vanuit Vlaanderen of aantrekken van investeringen/aan promotie van het Vlaamse economisch weefsel

- Detecteren van belangrijke trends in de sector en deze vertalen naar opportuniteiten en/of argumenten voor het aantrekken van investeringen.
- Medewerking aan market access vragen van bedrijven (potentieel, klanten)².
- Medewerking aan roadshows bij potentiële investeerders³.
- Medewerking aan de invulling van een site-bezoek programma van potentiële investeerders. Eventuele begeleiding van inkomende delegaties (enkel wanneer beide partijen hier een duidelijke meerwaarde in zien).

3. Overleg en samenwerking

- Regelmatig overleg over actieprogramma (missies, deelname beurzen/conferenties, seminaries, ...) van FIT (minstens 2 maal per jaar).
- Acties met betrekking tot internationalisering van bedrijven na overleg en in samenwerking met FIT.

¹ Voor kloofanalyses wordt een jaarlijks actieplan opgesteld op basis van beschikbaar budget binnen FIT. Dit budget valt buiten het clusterpact.

² Dit is geval per geval te bekijken afhankelijk van de beschikbare kennis binnen de clusterorganisatie.

³ Bij deelname aan FIT roadshows wordt de kost voor experts van de clusterorganisatie gedragen door FIT (wat betreft reis- en verblijfskosten).

Inbreng FIT ter ondersteuning van clusterorganisatie en de ledenbedrijven

1. Samenwerking met clusters/clusterbedrijven in buitenland

- In kaart brengen van buitenlandse clusters via de technologieattachés en/of het buitenlands netwerk van FIT.
- FIT onderzoekt of de scope van de technologieattachés kan uitgebreid worden van life sciences naar het werkterrein van de clusterorganisatie. Daarnaast dient ook gekeken te worden naar de inbreng van de clusterorganisatie ter ondersteuning van kruisbestuiving tussen sectoren (industrie 4.0. en chemie).
- Indien de business case van de buitenlandse investering het domein van duurzame chemie betreft betreft FIT de clusterorganisatie in het nog op te richten Welcome Team chemie. Tevens wordt de clusterorganisatie in het Welcome Team Life Sciences betrokken als een business case desbetreffende raakvlakken vertoond.
- In contact brengen met buitenlandse clusters.

2. Versterken van de cluster en de ledenbedrijven

- Partners voor samenwerking voor bedrijven identificeren.
- Aantrekken van buitenlandse bedrijven ter versterking van de cluster (na analyse – complementariteit).
- Ondersteuning van ledenbedrijven: via de dienstverlening van FIT aan bedrijven.

Bijlage 5: Performantie Indicatoren Subsidieovereenkomst HBC.2016.0413

	2017	2018	2019	Cumulatief/ gemiddeld
CATEGORIE 1 : OUTPUT INDICATORS				
Project gerelateerd				
KPI-O1 : Percentage kmo's in projecten	36%	36%	40%	37%
KPI-O2 : Nr. of supported European projects	2	5	5	12
Andere				
KPI-O3 : Aantal leden (full)	15	15	15	15
KPI-O4 : Aantal leden (preferred)	12	14	16	14
KPI-O5 : Aantal leden (instap)	64	69	75	69
KPI-O6 : Aantal unieke actieve ondernemingen binnen de cluster	91	98	106	98
KPI-O7 : Aantal nieuwe actieve ondernemingen binnen de cluster	91	7	8	106
KPI-O8 : Aantal gesteunde investeringsdossiers	1	1	2	4
KPI-O9 : Aantal regionale samenwerkingen	4	5	6	5
KPI-O10 : Aantal internationale samenwerkingen	4	5	6	5
CATEGORIE 2: EFFECT INDICATOREN				
Project gerelateerd				
KPI-O11 : Aantal gerealiseerde waardeketens (product niveau)*	8	12	12	32
KPI-O12 : Aantal octrooiaanvragen*	7	10	14	31
Andere				
KPI-O13 : Aantal gerealiseerde partnerships (buiten projecten)	5	7	7	19
KPI-O14 : Opgestarte projectmatige samenwerkingen (project opgestart) met minstens 3 ondernemingen*	10	11	12	11
KPI-O15 : Tevredenheid stakeholders	70	80	80	76
CATEGORIE 3: IMPACT INDICATOREN				
KPI-O16 : Bijkomende gerealiseerde omzet in Vlaanderen (M€)*	24	32	50	106
KPI-O17 : Bijkomende gerealiseerde tewerkstelling in Vlaanderen (#VTE)*	49	67	84	200
KPI-O18 : Bijkomende gerealiseerde investeringen in Vlaanderen*	10	16	25	51
KPI-O19 : Bijkomende stijging omzet n.a.v. clusteractiviteiten (M€)*	304	468	639	1.411
KPI-O20 : Daling milieu-impact*	/	/	/	/

* Het realiseren van de streefwaarden bij deze indicatoren gaat uit van een geormerkt subsidiebudget van 10 miljoen euro per jaar voor projecten van de Speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen, eventueel deels in competitie met andere speerpuntclusters.

Definitie kpi's

KPI-O1 : Percentage kmo's in projecten

Percentage kmo's binnen de groep van bedrijven, die gesteund worden met geormerkte middelen voor de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen.

KPI-O2 : Aantal gesteunde Europese projecten

Aantal voor subsidiëring goedgekeurde projecten met Europese samenwerking (Interreg, Horizon2020, ...)

KPI-O3 : Aantal leden (full)

Aantal geregistreerde full members in desbetreffend jaar.

KPI-O4 : Aantal leden (preferred)

Aantal geregistreerde preferred members in desbetreffend jaar.

KPI-O5 : Aantal leden (instap)

Aantal geregistreerde entry members in desbetreffend jaar.

KPI-O6 : Aantal unieke actieve ondernemingen binnen de cluster (verplichte kpi)

Aantal betalende leden OF unieke ondernemingen die beroep doen op of deelnemen aan minstens 2 clusterdiensten of –activiteiten OF unieke ondernemingen die betrokken zijn bij samenwerkingsinitiatieven.

KPI-O7 : Aantal nieuwe actieve ondernemingen binnen de cluster (verplichte kpi)

Aantal nieuwe unieke ondernemingen ten opzichte van voorgaand werkingsjaar. Definitie actieve onderneming: zie definitie vorige kpi.

KPI-O8 : Aantal gesteunde investeringsdossiers

Het aantal investeringsdossiers die door FISCH begeleid zijn, en waarvoor een positieve beslissing omtrent financiering is genomen in desbetreffend werkingsjaar.

KPI-O9 : Aantal regionale samenwerkingen

Aantal lopende of gerealiseerde samenwerkingen tussen de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen en andere (cluster) organisaties in Vlaanderen. Onder deze samenwerkingen wordt verstaan een afgesloten samenwerkingsovereenkomst, een gezamenlijke georganiseerde workshop, opleiding of event of een gezamenlijk opgestarte projectmatige activiteit.

KPI-O10 : Aantal internationale samenwerkingen

Aantal lopende of gerealiseerde samenwerkingen in desbetreffend jaar tussen de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen en andere (cluster) organisaties buiten Vlaanderen. Onder deze samenwerkingen wordt verstaan een afgesloten samenwerkingsovereenkomst, een gezamenlijke georganiseerde workshop, opleiding of event of een gezamenlijk opgestarte projectmatige activiteit.

KPI-O11 : Aantal gerealiseerde waardeketens (product niveau)

Het aantal gerealiseerde nieuwe waardeketens in desbetreffend jaar gerelateerd aan een vernieuwd of nieuw product, proces of dienst. Een waardeketen bestaat uit minimaal 2 bedrijven die voor desbetreffende innovatie nog niet met elkaar samenwerkten.

KPI-O12 : Aantal octrooiaanvragen

Het aantal ingediende octrooiaanvragen in desbetreffend jaar als gevolg van de activiteiten van de cluster.

KPI-O13 : Aantal gerealiseerde partnerships (buiten projecten)

Het aantal succesvolle 'partnerships' door toedoen van de clusterwerking buiten de projecten gesubsidieerd met geormerkte middelen.

KPI-O14 : Opgestarte projectmatige samenwerkingen met minstens 3 ondernemingen

Gezamenlijke marktanalyses, roadmaps, haalbaarheidsstudies, demonstratieprojecten, ...)

Dit is niet: door clusterorganisatie georganiseerde workshops, partnermatchingevents, lerende netwerken, bedrijfsbezoeken of buitenlandse missies

KPI-O15 : Tevredenheid stakeholders

Gemiddelde tevredenheid van de stakeholders over de werking van de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen op een schaal van 100.

KPI-O16 : Bijkomende gerealiseerde omzet in Vlaanderen (M€)

Omvang van de bijkomende gerealiseerde omzet bij de lidbedrijven als direct gevolg van de activiteiten en projecten van de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen in desbetreffend jaar. De omvang zal bepaald worden via een inventarisatie van de realisaties bij de bedrijven die betrokken zijn geweest bij de projecten.

KPI-O17 : Bijkomende gerealiseerde tewerkstelling in Vlaanderen (#VTE)

Omvang van de bijkomende gerealiseerde tewerkstelling in vte als gevolg van de activiteiten en projecten van de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen in desbetreffend jaar. De omvang zal bepaald worden via een inventarisatie van de realisaties bij de bedrijven die betrokken zijn geweest bij de projecten.

KPI-O18 : Bijkomende gerealiseerde investeringen in Vlaanderen (M€)

Omvang van de bijkomende gerealiseerde investeringen als gevolg van de activiteiten en projecten van de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen in desbetreffend jaar. De omvang zal bepaald worden via een inventarisatie van de realisaties bij de bedrijven die betrokken zijn geweest bij de projecten.

KPI-O19 : Bijkomende stijging omzet van de n.a.v. clusteractiviteiten (M€)

Omvang van de bijkomende gerealiseerde omzet bij de lidbedrijven als indirect gevolg van de activiteiten en projecten van de speerpuntcluster Chemie en Kunststoffen in desbetreffend jaar. De omvang zal bepaald worden via een inventarisatie van de realisaties bij de bedrijven die betrokken zijn geweest bij de clusteractiviteiten.

KPI-O20 : Daling milieu-impact

Om de daling van de milieu-impact te kunnen beoordelen, zal er in de eerste periode van de speerpuntcluster een methode, inclusief kpi's en streefwaarden, ontwikkeld worden. Deze methode (kwalitatief) zal vanaf eind 2018 geïmplementeerd worden.